

13/10-2026

UKA2026/181 – Aappassaaneerinninneq

Isak Johannessen / Naleraq

Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaata iluarsaanneqarnissaa pillugu imeqqutaallat manniinik mannissarniarsinnaaneq pillugu Naalakkersuisut kingusinnerpaamik UPA2027 sumiiffikkaartumik attuumassuteqartunut tusarniaaqqullugit Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut. Piffissaq annertussusaalu peqassutsip pigineqaannarnissaa eqqarsaatigalugu Naalakkersuisut aalajangerlugulu aqussavaat.

Inatsisartunut ilaasortaq Jens NapätôK', Naleraq

Siulittaasoq, qujanaq.

Siunnersuutip imm:181 Jens Napaattuup siunnersuutaata aappassaaneerneqarneranut naleqqamiit imak oqaaseqarfigissavarput.

Siullermeerinninnermi oqallinneq maluginiarnartumik takutitsivoq partiit assigiinngitsunik tunngaveqaraluarlutik arlalitsigut ataatsimoorfeqartugut.

Tassa pinngortitap pisuussutaasa piujuartinnissaat tunngavigalugu atorneqarnissaat anguniarlugu, Ilisimatuussutsikkullu ilisimasat aalajangiinerni atorneqarnissaat piumasaqaatigalugu.

Aammalu aalisartut, piniartut innuttaasullu pinngortitami ulluinnarni angalasartut atuisuusut ilisimasaasa tusaaneqarnissaat pisariaqartoq uani aamma eqqartuinnermi naqissuserneqarmat.

Siunnersuut una imaanngilaq aqagu Kalaallit Nunaat tamakkerlugu imeqqutaallat manniinik killilersugaanngitsumik katersuisoqarsinnaalissasoq.

Imaanngilaq biologit siunnersuinerat saneqqunneqassasoq.

Aamma Imaanngilaq imeqqutaallat illersorneqarnissaat unitsinneqassasoq.

Kisiannili Siunnersuummi ersarissumik anguniarneqarpoq sumiiffinni innuttaasut tusarniaavigineqarnissaat, malittarisassallu nalilersoqqinneqarsinnaanissaat.

Piffissaq katersuiffiusinnaasoq annertussuserlu Naalakkersuisut peqquneqarlutik aalajangersassavaat una siunnersuut akuerineqarpat.

Imeqqutaallat amerlassusaasa piujuarnissaat eqqarsaatigalugu.

Taamaattumik siunnersuummi paasissutissani oqaatsit pingaaruteqarput:

Tusarniaaneq aammalu **katersinerup akuersissutigineqarnissaa** assigiinngillat.

Tusarniaaneq isumaqarpoq ilisimasani katersineq.

Innuttaasunik tusarniaaneq, Tassa Piniartunik aalisartunillu piffinni atuisuusunut tusarniaaneq pissitsunillu piviusunik paasissutissani katersineq.

Taakkualu tunngavigalugit kingornatigut aalajangiinissaq pissaaq.

Naalakkersuisut siullermeerinninnermi nassuiaapput imeqqutaallat manniinik katersisarnerup 2001-imi inerteqqutigineqalerneranut pissutaasoq imeqqutaallat amerlassusaasa sivisuumik appariartorsimanerannik erummateqarneq.

Kitsissunnguanilu imeqqutaallat pillugit Pinngortitaleriffiup naliliineri aamma pimooruttariaqartut isumaqarpugut.

Kisianni Naalakkersuisut akissutaanni aamma pingaarutilinnik allanik oqaatigisaqartoqarpoq.

Kalaallit Nunaat tamakkerlugu imeqqutaallat amerlassusaasa qanoq ineriartorsimanerat uppersassallugu ajornakusoortoq,

Paasissutissat massakut pigineqartut naammanngimmata aammalu piaqqiorfiit akornanni ukiumiit ukiumut allanngorannerit annertummata.

Tassa imaappoq:

Kalaallit Nunaat tamakkerlugu qanoq inissisimasoqarnerisul ilisimannngilarput.

Avannaani pissutsit kujataani pissutsinut assingunngillat.

Qeqertarsuup Tunuani pissutsit Qaanaami imaluunniit sinnerissami sumiiffinni allani pissutsinut assingunngillat.

Taamaattumik sumiiffimmi ataatsimi pissutsit tunngavigalugit nuna tamakkerlugu aalajangersaanginnitsinni mianersortariaqarpugut.

Naalakkersuisut aamma akuersaarput piniartut atuisullu ilisimasaat ingerlatsinnermi ilanngunneqartariaqarnerannut.

Naalakkersuisullu siunnersuut akuerineqassasoq inassutigigaat takuarput.

Tamannalu pingaaruteqartutut isigaarput.

Demokraatit siullermeerinninnermi saqqummiussaannut aamma qujassuteqarusuppugut.

Demokraatit oqaatigaat piniarneq katersisarnerlu pillugit malittarisassat inuit malittarisassanik ulluinnarni atuisut peqataatinneqarnatik aalajangersarneqartariaqanngitsut.

Tamanna pingaaruteqartorujussuuvog.

Ersersippaa Biologi imaluunniit piniartog toqqassanngikkipput.

Ilisimatusarneq imaluunniit ileqqutoqqat toqqaaffigissanngilagut paasissutissallu tamaasa atorlugit aaliagiisoqassaq.

Paasissutissat tamaasa pisariaqartippagut.

Piniartog ukiut 20-t, 30-t imaluunniit 40-t sumiiffimmi ataatsimi angalasimasog allanngoriartornernik takusaqartarpoq.

Suut qaqugu takkuttarnersut nalunngilluarpai,

Sumi piaqqiorfeqarnersut nalunngilai.

Timmissat sumiiffimminnik allanngortitsinersut takusinnaavai.

Uumasut allat qanog sunniuteqartarnersut takusinnaavaa.

Ilisimasat taamaattut tamatigut nalunaarusiami allassimaneq ajorput.

Kisiannili isumaqartoqassanngilaq ilisimasaqanngitsut.

Taamatuttaaq biologit misissuisarnerat piffissap ingerlanerani allanngoriartornernik aaqqissuussamik malinnaanissamut pisariaqartipparput.

Taamaattumik ilisimasat taakku marluk imminnut akerleriissinneqassanngillat.

Ataatsimoortinneqassapput.

Inuit Ataqtigiit siullermeerinninnermi siunnersuummut isumaqataallutik oqaatigigaat tusarluarparput.

Aamma tusarniaanerop sukkanerusumik ingerlanneqarsinnaanera qaqippaat, taamaalilluni imeqqutaallat upernaakkut uteqqinnginneranni suliaq ingerlanneqarsinnaaqqullugu.

Inuit Ataqtigiinniit aamma apeqput pingaarutilik qaqinneqarpoq:

Kitsissunnguani imeqqutaallat manniinik katersisarneq 2001-imiilli inerteqqutaagaluartoq imeqqutaallat ikiliartorsimappata, taava **sunu alla ikiliartornerannut sunniuteqarpa?**

Siunertarigutsigu imeqqutaallat illersorneqarnissaat, taava ikiliartornerannut pissutaasut assigiinngitsut paasiniartariaqarpavut.

Tamanna isumaqanngilaq manniinik katersisarneq sunniuteqanngitsoq.

Kisianni isumaqarpoq ingerlatsinerput paasissutissanik tamakkiinerusunik tunngaveqartariaqartoq.

Siumut aamma najukkani pissutsit aallaavigalugit innuttaasut tusarniaavigineqarnissaat oqaloqatigineqarnissaallu pitsaasutut isigaat.

Tassani aamma tunngaviusumik eqqarsaat taanna takuarput:

Pinngortitamut qanillutik inuusut malittarisassanik tiguisuunnassanngillat,

Malittarisassat ineriartortinneqaraangata aamma tusarnaarneqassapput.

Atassut siullermeerinninnermi atuinerup illersuinerullu akornanni oqimaaqatigiittoqarnissaa pingaartillugu oqaatigaat.

Aamma piniartut, aalisartut, innuttaasut, nunaqarfiit, illoqarfiit, kommunit, kattuffiit aammalu ilisimatuussutsikkut siunnersuineq tusarniaarnermi peqataatinneqarnissaat tikkuarpaat.

Tamanna siunnersuutip siunertaanut qanittorujussuuvoq.

Malittarisassat nalunaarutillu piffissap ingerlanerani pissutsinut naleqqussarneqarsinnaasariaqarnerat aamma tikkuarneqarpoq.

Tassani Inatsit sakkussaavoq.

Pissutsinut aaqqiissutissatut atorneqassaaq.

Inerteqqut 2001-imi atuutilersoq maanna ukiut 25-t missaanni atuussimavoq.

Taamaattumik ullumikkut apeqquaqarnissaq pissusissamisoorpoq:

Ullumikkut suna ilisimavarput?

Sumiiffinni assigiinngitsuni imeqqutaallat qanoq inissisimappat?

Inerteqqut qanoq sunniuteqarsimava?

Piniartut qanoq takusaqarpat?

Innuttaasut qanoq maluginiarpaat?

Piujartitsineq innarlerneqanngitsumik sumiiffinni aalajangersimasuni allatut ingerlatsisoqarsinnaagaluarpa?

Apeqqutit taakku qaqinneqarnerat pinngortitamik illersuinerup sanngiillisinneqarneranik isumaqanngilaq.

Akerlianik akisussaassusilimmik ingerlatserusunermut ilaavoq.

Naleraq sinnerlugu siullermeerinninnermi oqariartuutigisatta ilaat pingaaruteqartoq uteqqissavara:

Kalaallit Nunaat nuna annertoorujussuuvoq.

Kujataani pissutsit Avannaani pissutsinut assingunngillat.

Qeqertarsuup Tunuani pissutsit Upernavimmi pissutsinut assingunngillat.

Upernavimmi pissutsit Qaanaami pissutsinut assingunngillat.

Taamaattumik sumiiffimmi ataatsimi misissuinermi inernerit nuna tamakkerlugu pissutsinut toqqaannartumik atuutsinneqarnissaat mianersuutigisariaqarparput.

Kitsissunnguani ajornartorsiuteqarpat tamanna sumiginnarneqassanngilaq.

Kitsissunnguani imeqqutaallat immikkut illersorneqarnissaat pisariaqarpat, illersorneqassapput.

Kisianni sumiiffinni allani pissutsit allaaneruppata aamma tamanna ilisimassallugu pisariaqartipparput.

Tassa siunnersuummi najukkani tusarniaasoqarnissaa pingaaruteqartoq oqariartuutigaarput naleqqamiit.

Inatsisartuni imminut pilersorneq akulikitsumik eqqartortarparput.

Nerisassat akii eqqartortarpagut.

Nunanit allanit eqqussuineq eqqartortarparput.

Kalaallit Nunaanni tunisassiat amerlanerusut atorineqarnissaat eqqartortarparput.

Kisianni imminut pilersorneq pisiniarfimmi aallartinneq ajorpoq.

Imminut pilersorneq Nunatta pinngortitaani aallartippoq.

Imaani Aalisakkanit./ Puisinit.

Nunami Tuttunit / Umimmanniit.

Piffinni assigiingittuni Timmissat, Mitit Appat Aqissit.

Nunamit nunap Paarnai / Naasut assigiingittut.

Nerisassallu allat nunatsinni pissarsiarineqarsinnaasut.

Pisuussutsit piujuartitsisumik atorneqarsinnaappata innuttaasunitatorluarneqarnissaat ingerlatsinermi periarfissinneqartariaqarpoq.

Manniaqqanik katersisarneq nerisassarsiorneruinnangilaq.

Aamma ilisimasanik kinguaariinnut ingerlatitseqqinneruvoq.

Angallavinnik pissutsinik allanillu kinguaanut ingerlatitseqqiineq.

Qaqugu piaqqiorfik eqqissisimatinneqassava?

Timmissat qanoq pissuseqartarpat?

Qaqugu piffissaq katersinissamut eqqortuunnginneranut.

Qanoq ililluni piaqqiorfik pisariaqanngitsumik akornusersornagu angalasoqarsinnaaneranut.

Ilisimasat taamaattut atuakkami atuarlugit kisimi ilinniarneqarsinnaanngillat.

Peqataalluni angalaarluni najorlugit ilinniarneqartarput.

Aanaa aataakkunnit angajoqqaanillu ilisimatitsissutigineqartarput.

Piniartunit misilittagalinnit inuusuttunut.

Kinguaariit pinngortitamut attaveqarnerat taama ingerlanneqartarpoq.

Piffissami sivilisuumi ileqqup atorneqannginnerani ilisimasat tassunga atasimasut aamma tammariartorsinnaapput.

Taamaattumik kulturikkut ilisimasat ingerlatsinermi aamma nalilersorneqartariaqarput.

Tusarniaaneq isumaqanngilaq inernera aalajangerneqareersoq.

Tusarniaanerup takutissinnaavaa sumiiffiit ilaat ammaanngissat.

Takutissinnaavaa paasissutissanik amerlanerusunik pisariaqartitsisoqartoq.

Takutissinnaavaa piaqqiorfiit aalajangersimasut sulī sakkortuumik illersorneqartariaqartut.

Kisianni aamma takutissinnaavaa sumiiffiit ilaat allaanerusumik inissisimasut.

Tusarniaanata tamanna ilisimalersinnaanngilarput.

Malittarisassat maanna atuuttut eqqortuuppata tusarniaanerup tamanna uppersarsinnaavaa.

Allanngortinneqarsinnaappata tusarniaanerup aamma tamanna takutissinnaavaa.

Taamaattumik innuttaasut tusarnissaat siooragisariaqanngilarput.

Tusarniaassagutta tusarniaaneq piviusuusariaqarpoq.

Piniartut aalisartullu takusartakkaminnik nassuiaasinnaassapput.

Nunaqarfiit peqataatinneqassapput.

Illoqarfiit peqataatinneqassapput.

Kommunit tusarneqassapput.

Kattuffiit peqataatinneqassapput.

Ilisimasallu sapinngisamik biologit paasissutissaannut sanilliunneqassapput.

Piniartut oqarpata piaqqiorfik annertusiartortoq imaluunniit sumiiffimmut allamut nuuttoq, tamanna misissorneqarsinnaasariaqarpoq.

Biologit misissuinerisa ikiliartorneq takutippassuk aamma tamanna pimoorunneqassaaq.

Taamaallluta ingerlatsineq ilisimatuussutsikkut aammalu innuttaasut akornanni tatigineqarsinnaasoq pilersissinnaavarput.

Inerteqqut 2001-imi atuutilerpoq.

Maanna 2026-miippugut.

Ukiut 25-t ingerlareerneranni naliliineq pisariaqartutut isigaarput.

Isumaqqanngilagut inerteqqut ingerlaannaq atorunnaarsinneqassasoq.

Kisianni ukiut 25-t qaangiunneranni apeqquteqarsinnaasariaqarpugut:

Ullumikkut ilisimasagut malittarisassatsinnut sulī naapertuuppat?

Kalaallit Nunaata immikkoortuini tamani pissutsit suli ataatsimoortumik malittarisassaqartariaqartippaat?

Sumiiffiit ilaat suli illersorneqartariaqarpata illersorneqassapput.

Sumiiffinnili allani killilimmik nakkutigineqartumillu katersisoqarsinnaanera biologit paasissutissaat tunngavigalugit illersorneqarsinnaappat, periarfissaq taanna aamma nalilersorneqarsinnaasariaqarpoq.

Siullermeerinninnermi partiit oqaaseqaataat ataatsimut isigalugit assigiinngissuteqarlutalu aamma ataatsimoorfeqarluarpugut.

Naalakkersuisut piujuartitsisumik atuinissaq kissaatigaat aammalu piniartut atuisullu ilisimasaat pingaaruteqartippaat.

Biologit najukkamilu ilisimasat ataatsimoortinneqarnissaat kissaatigaat.

Inuit Ataqtigiit siunnersuut isumaqatigaat tusarniaanerullu ingerlanneqarnera pillugu siunnersuuteqarlutik.

Siumut najukkami pissutsit innuttaasullu tusarneqarnissaat pitsaasutut isigaat.

Atassut najukkami ilisimasat ilisimatuussutsikkullu siunnersuineq ataatsimoortinneqarnissaat pingaartippaat.

Naleqqamiit imminut pilersorneq, kulturikkut kingornussat, najukkami ilisimasat aammalu piujuartitsisumik atuneq aallaavigalugit siunnersuuteqartarpugut.

Apeqqut pingaarnerusoq tassaavoq:

Qanoq ililluta pinngortitamik illersuineq, ilisimatusarneq, piniartut ilisimasaat, kulturikkut kingornussat aammalu piujuartitsisumik atuneq ataatsimoorfigisinnaavagut?

Siunnersuutip matuma tamanna periarfissippaa.

Naleqqamiit siunnerfigut ersaripput, isummagullu.

Pinngortitarput paarisuaannassuarput, eriagalugu.

Kisianni aamma innuttaasut tatigissavagut,

Ilisimatusarneq atorluarneqassaaq,

Kisianni aamma inuit ukiorpassuarni pinngortitami angalasimasut tusarneqassapput.

Malittarisassaq ukiut 25-t atuussimappat, pissutsit allanngorsimanersut misissornissaat ersigisariaqanngilarput.

Killilersugaanngitsumik atuinissaq pineqanngilaq.

Biologit siunnersuinerannik sumiginnaaneq pineqanngilaq.

Pineqartoq tassaavoq **akisussaassuseqarneq, najukkami pissutsinik aallaaveqarneq aammalu piujuartitsineq.**

Taakku ataatsimoortinneqassapput tamannalu siunnersuutip matuma siunertaraa.

Naggataatigullu qujanaq ataatsimiitsitaliamiit aamma isumaliutissiisummi tamakkiisumik, ataatsimiitsitaliap tamakkiisup tapersiinera maluginianngittuunginnatsigu.

Tamanna pillugu Naleqqamiit oqaatigissavara periarfissiinermut qujanaq,

Siunnersuuteqartumullu Jens Napaattuumut Naleqqameersumut timmissat uumasullu allat pillugit, piniarneqaqqissinnaalernissaat tulleriiarlugit qaqitsisarneranut nunatsinni kultur-itsinnillu pingaartitsillutit periarfissarsiortarnernut qujanarujussuaq.

Taamak oqaasereqarlunga siunnersuut Naleqqamiit ingerlaqqinnissaa taperserparput.

Qujanaq.